

Ἡ Βουδαπέστη εἶναι ὁμορφὴ κάθε ἐποχῆ. Ἡ φθινόπωρο ὁμως ἔχει μιὰ ἐξαιρετικὴ μαγεία, πνιγμένη μέσα σ' ὅλα ἐκεῖνα τὰ χρυσοκόκκινα χρώματα, ποὺ τὰ τονίζει πότε μιὰ δευτῆ ἀκτίνα τοῦ ἡλίου καὶ πότε μιὰ σιγανὴ βροχὴ ποὺ ἐνώνεται μὲ τὰ φύλλα ποὺ πέφτουν, πέφτουν, καὶ λάμπουν, μὲ τὰ κίματα τοῦ Δούναβη ποὺ κυλοῦν καὶ λάμπουν ἢ νύχτα μὲ τὰ φῶτα. Ἔτος τὸ συνέδριο ποίησης, στὸ ὁποῖο κλήθηκαν καὶ πῆραν μέρος ὀγδόντα ἔπνοι ποιητὲς καὶ ἑκατὸν οὔγγροι, ἦταν ἀφιερωμένο στὰ ἑκατὸ χρόνια ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ ἐθνικοῦ ποιητῆ τῆς Οὐγγαρίας τοῦ Ἐντρε Ἄντη. Μέσα στὴ φθινοπωρινὴ Βουδαπέστη, νιώσαμε ὅλοι τὴ μορφὴ τοῦ βασανισμένου προφήτη ποιητῆ νὰ εριδιαβάζει ἀνήσυχη κι' ἰσραῖα τραγουδῶντας:

Πέταξε, βάρκαμου, πέταξε

ὁ ἥρωας τοῦ αὔριο ταξιδεῦει μαζί σου....

Ἡ συνέδριο κράτησε τρεῖς μέρες καὶ στεγιάστηκε στὴ μεγάλη αἴθουσα διαλέξεων τῆς Ἀκαδημίας κοντὰ στὸ κέντρο. Στὸ προεδρεῖο ποιητὲς καὶ συγγραφεῖς τῆς Οὐγγαρίας. Καὶ στὸ ἀκροατήριο ποιητὲς ἀπὸ εἰκοσιῆξη χῶρες. Θέματα γιὰ συζήτησης: Ἡ ἐπανάσταση τῆς ποίησης καὶ ἡ ποίηση τῆς ἐπανάστασης στὴν ἑκατονταετηρίδα τοῦ Ἄντη. τί σημαίνει ἡ λέξη Ἄντη στὸν κόσμο καὶ σὲ μᾶς; Καὶ Ποιῆς οἱ δυνατότητες καὶ ἡ ἀποστολὴ τῆς στρατευμένης ποίησης στὴν ἐποχὴ μας. Μὲ τὴ σειρά τους οἱ ἀντιπρόσωποι ποὺ θέλουν νὰ μιλήσουν παίρνουν τὸν λόγο. Ἡ ζωὴ τοῦ Ἐντρε Ἄντη, ποὺ γιὰ μᾶς στὸν ἐλληνικὸ χῶρο εἶναι σχεδὸν ὀλότελα ἄγνωστος διαγράφεται σιγὰ σιγὰ. Γεννημένος τὸ 1877 σ' ἕνα μικρὸ χωριὸ τῆς Τρανσυλβανίας ὁ ποιητὴς μεγάλωσε μὲ τὰ παιδιὰ τῶν ρουμάνων καὶ τῶν Οὐγγρων χωρικῶν. Πούδασε νομικὰ στὴν πόλη Πτέμπρετσεν ἔδου ἀρχίζει νὰ γράφει καὶ τοὺς πρώτους του στίχους. Ἡ 1899 μεταφέρεται στὴν πόλη Νάτβαραντ ὅπου ἐξελλίσσεται σ' ἕνα λαμπρὸ δημοσιογράφου. Πολεμῶ μὲ πάθος τὸν σιωνισμό, τὸν ἀντισιμιτισμό, τὴν ἀμάθεια καὶ ὑποστηρίζει τοὺς ἀγῶνες τῆς ἐργατικῆς τάξης καὶ τὴν θεωρίαν τοῦ σοσιαλισμοῦ. Γράφει καὶ ἐκδίδει ἀδιάκοπα ποίηση, ὅπως καὶ ἄρθρα καὶ ὀμιλίες. Στὸ μεταξὺ ἡ Οὐγγαρία γύρω του βράζει. Ὁ ποιητὴς ποῦ βλέποντας τὸν λαὸ τοῦ καταπιεσμένο, στερημένο, κουρασμένο, ἐνῶ οἱ λίγοι πλοῦσιοι τοῦ καταδυναστεύουν. τὰ ποιήματα τοῦ ἐμφυλίου τὸν λαὸ, τὸν ἐμπνέουν, τοῦ δείχνουν τὸ δρόμο ποὺ θ' ἀκολουθήσει πολὺ ἀργότερα, πρὸς τὸν σοσιαλισμό, ὅταν ὁ ἴδιος ὁ Ἄντη δὲν θά ἰσχύει πιά.

Ἡ ποίηση τοῦ Ἄντη, μὲ ἀναλύσεις ποὺ μᾶς ἐκάναν οἱ πρὸ εἰδικοί αἰσθητικοὶ τῆς τέχνης ἀρχίζει κι' αὐτὴ σιγὰ σιγὰ νὰ ἄς ἀγγίζει, νὰ μᾶς κεντρίζει γιὰ μετάφραση, μῶλο ποὺ ὅλοι ὁμολογοῦν πῶς ἡ γλώσσα του εἶναι τόσο πλούσια καὶ ἰδιομορφὴ ποὺ ἄλλο εἶναι σχεδὸν ἀδύνατο νὰ μεταφραστεῖ.

Στίς εἰδικὲς συζητήσεις ποὺ εἶχαμε μὲ οὔγγρους συγγραφεῖς νιώσαμε ἀμυχανία βλέποντας πόσο καλοὶ γνώστες εἶναι τῆς ἐλληνικῆς κουλτοῦρας, κι' ὄχι μανάχα τῆς ἀρχαίας ἀλλὰ καὶ τῆς σύγχρονης. Μόνη μας δικαιολογία ἡ πλήρης ἀδιαφορία τοῦ κρ/τικῶ παραγόντα πρὸς τὴν κατέυθη

